

13.06.2019.

Nr. 2.5/2019/2282

Uz

Nr.

**Sabiedrisko pakalpojumu
regulēšanas komisija
Ūnijas iela 45
Rīga
LV-1039**

Par viedokļa sniegšanu

AS "Augstsprieguma tīkls" (turpmāk - AST) savas kompetences ietvaros ir iepaziniesies Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (turpmāk - Regulators) izstrādāto Konsultāciju dokumentu par dabasgāzes pārvades sistēmas pakalpojuma tarifu aprēķināšanas metodiku (turpmāk – Konsultāciju dokuments). Ņemot vērā, ka Konsultāciju dokumentā noteikts, ka Regulators apsver iespēju līdzīgu regulējumu iekļaut arī citās enerģētikas nozares sistēmas pakalpojuma aprēķināšanas metodikās, kā arī Konsultāciju dokumentā ietvertu aicinājumu arī citiem enerģijas pārvades sistēmas operatoriem sniegt viedokli par Dabasgāzes pārvades sistēmas pakalpojuma tarifu aprēķināšanas metodikas projektu (turpmāk – Metodikas projekts), AST ir izvērtējusi Metodikas projektā ietvertā regulējuma attiecināšanas iespējamību uz Elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodiku.

Metodikas projektā Regulators mainījis līdzšinējo praksi tarifu noteikšanā, paredzot atļauto ieņēmumu metodes (*revenue cap*) ieviešanu, kā arī regulatīvā perioda un tarifu perioda ieviešanu. Iepazīstoties ar Konsultāciju dokumentu, AST ieskatā nepieciešams definēt terminus "regulatīvais periods" un "tarifu periods", skaidri norādot to būtību un piemērojamību. Tāpat nepieciešams precizēt attiecināmo izmaksu aprēķinu regulatīvā perioda un tarifu perioda ietvaros, ja minētie periodi ir ilgāki par gadu.

Attiecīgi Metodikas projekta 10. punktā paredzētas Regulatora tiesības, ņemot vērā salīdzināmus Eiropas Savienības un Latvijas enerģijas pārvades sistēmas operatoru efektivitātes rādītājus, kā arī inflācijas, atalgojuma izmaiņu prognozes regulatīvajam periodam un citus pamatodus, objektīvus rādītājus, regulatīvajam periodam noteikt izmaksu efektivitātes koeficientu. Turpat noteikts, ka, nosakot izmaksu efektivitātes koeficientu, Regulators ņem vērā sistēmas operatora pamatoto viedokli par izmaksu efektivitātes koeficienta apmēru un tā ietekmi uz pārvades sistēmas drošu darbību.

Ņemot vērā, ka Konsultāciju dokumentā ietverts Regulatora nodoms šo principu ietvert arī citās sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodikās, AST ieskatā būtu nepieciešama atsevišķas metodikas izstrāde, kurā būtu noteikti vienoti principi efektivitātes koeficienta noteikšanai.

Turklāt, ņemot vērā, ka šobrīd izstrādātā Metodikas projekta 10. punkta redakcija ir plaša un nedefinē skaidru mehānismu efektivitātes koeficienta noteikšanai, AST ieskatā būtu nepieciešams precizēt efektivitātes koeficienta noteikšanas mehānismu, skaidri definējot, kad tas tiek noteikts, kādi ir kritēriji, lai Regulators izmantotu savas tiesības noteikt šo koeficientu, vai un kādas izmaksu pozīcijas tiek vērtētas, kurus rādītājus Regulators ņem vērā koeficienta noteikšanā (izsmeļošs uzskaitījums) un kādus sistēmas operatora pierādījumus Regulators uzskatītu par pietiekamiem un pamatotiem, lai samazinātu efektivitātes koeficienta apmēru.

Minētās nepilnības izstrādātajā Metodikas projekta redakcijā rada bažas par efektivitātes koeficienta noteikšanas nepārskatāmību un neparedzamību, kā arī rada nevēlamu tiesisko nenoteiktību, šādi negatīvi ietekmējot uzņēmuma finanšu stabilitāti. Turklāt šāda regulējuma ieviešana, kas regulatīvajai iestādei piešķirtu tiesības pieņemt uzņēmuma darbību ietekmējošu lēmumu, nesniedzot atbilstošu pamatojumu vai pamatojot to ar Regulatora izvēlētiem argumentiem, kas balstīti uz faktiskajiem apstākļiem, kurus sistēmas operatoram nav bijusi iespēja paredzēt, ietekmēt un novērst, būtiski ietekmē sistēmas operatora tiesības administratīvajā procesā aizstāvēt savas intereses. Pastāvot šādai situācijai, tiek radīti apstākļi, kas negatīvi ietekmē Regulatora lēmuma pamatotību un tiesiskumu.

AST ieskatā būtu vērtējama arī iespēja sistēmas operatora rīcībā atstāt finanšu līdzekļus 100% apmērā, kas veidojošies izmaksu ietaupījuma rezultātā saistībā ar īstenotajiem darbības efektivitātes uzlabošanas pasākumiem, tādējādi palielinot uzņēmuma motivāciju ieviest efektivitātes pasākumus.

Tāpat AST norāda, ka nav skaidrs Metodikas projektā ietvertais kapitāla izmaksu aprēķins regulatīvā perioda un tarifu perioda ietvaros. Par tā attiecināšanu uz Elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodiku būtu nepieciešamas papildus diskusijas.

Papildus minētajam AST aicina Regulatoru ņemt vērā, ka pastāvot esošajam pārvades sistēmas operatora nodalīšanas modelim, AST iespējas piemērot Metodikas 3.4.nodaļā minēto regulatīvo rēķinu regulatīvā perioda ietvaros ir ierobežotas un rada papildus finanšu riskus, tāpat arī iespējas īstenot darbības efektivitātes uzlabošanas pasākumus, šādi samazinot AST izmaksas, ir ierobežotas un plānotās izmaiņas Elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodikā būtu veicamas tikai pēc pārvades sistēmas operatora pilnīgas īpašumtiesību nodalīšanas modeļa ieviešanas, t.i. pēc pārvades sistēmas aktīvu nodošanas darījuma pabeigšanas.

Valdes priekšsēdētājs

V. Boks

Valdes loceklis

M. Kauliņš